

הצעה לפתרון בחינת הבגרות בלשון

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית
מרכיב 30% מן הרמה הרגילה

מועד חורף תשע"ח 2018

סמל שאלון: 11282

הפתרון נכתב על ידי מיה צאלח-גפני ואסף גבעתי
מצוות מורי רשת החינוך אנקורי

חלק ראשון - הבנה והבעה

פרק א: הבנת הנקרא

1. סיבות לצורך:

- רצון לבטא את עצמאותה של המדינה
- הבריטים עמדו לפנות את הארץ, להפסיק את שירותי הדואר ולהשמיד את מלאי הבולים הקיים.

2. על הנבחרים לציין 3 סיבות בלבד:

- קושי – לא היו מכוונות דפוס להדפסת בולים באיכות טובה דיה.
- פתרון – השתמשו במכוונות הדפוס של עיתון "הארץ" שהועברו למקום סודי בתל אביב.
- קושי – היה מחסור בנייר מתאים להדפסה ולא הייתה אפשרות לייבא.
- פתרון – השתמשו בכל נייר שמצאו, אפילו אם היה גס ולא ראוי.
- קושי – עדיין לא נקבע שם למדינה, ולא ידעו מה לכתוב על הבולים.
- פתרון – הוחלט לכתוב את המילים "דואר עברי".
- קושי – רוב האנשים לא ידעו לקרוא את הכתב העברי הקדום שעל המטבעות שבציור.
- פתרון – הוסיפו "שובל" בתחתית הבול עם הסבר על תוכן הבול.

3. א. בולי הדואר העברי היוו תשלום על השימוש בדואר, בעוד בולי קק"ל היוו תרומה לקק"ל והיו רק אופציונליים ולא הכרחיים למשלוח דבר דואר.

ב. בין כ"ט בנובמבר 1947 ועד הקמת המדינה שני סוגי הבולים

שימשו כבולים רשמיים של המדינה.

- שני סוגי הבולים שימשו להנצחת ההיסטוריה של העם היהודי ולהאדרתה.

4. א. 1 – לא ; 2 – לא ; 3 – כן ; 4 – לא

ב. 1 - הם היו רשמיים רק בין כ"ט בנובמבר 1947 ועד הקמת המדינה.

2 - "לכל בול ישראלי נוסף שובל והוא חלק בלתי נפרד מן הבול" – אין התייחסות לבולים ברחבי העולם.

3 - טקסט 1 שורה 14 – חברי ההנהגה ביקשו מ-3 גרפיקאים לעצב את הבולים.

4 - קק"ל הדפיסו תמונות הקשורות לציונות- הקונגרס הציוני הראשון וראשי הציונות, ואחר כך גם תמונות של נופי הארץ. זו לא היתה בזמנו היסטוריה רחוקה כמו הבולים של הדואר העברי.

5. א. הטענה העיקרית :

השיעור הנמוך בייצוג של הנשים על גבי הבולים עשוי ללמד על מעמד האישה בישראל.

ב. טענת הנגד – אין מנפיקים בולים המוקדשים לאנשים בעודם בחיים, ולכן

נשים חשובות מתחום המדע, המשפט או הספורט אינן מיוצגות.

הפרכה – בקדמת הבמה התרבותית חברתית של מדינת ישראל יש נשים לא מעטות שהן חשובות או חלוצות בתחומן, וכבר הלכו לעולמן, ולמרות זאת לא זכו להנצחה על גבי בולים.

6. לשאלה זו יש מגוון רב של אפשרויות תשובה. התלמיד נדרש להציע דמות או סמל

או מוטיב לאומי בעל ערך או משמעות, ולנמק את בחירתו.

הצעה לתשובה –

אני מציע להנפיק סדרה חדשה של בולים שתיקרא "סדרת הנובל" ובה יופיעו תמונותיהם של כל זוכי פרסי נובל היהודים (עדת יונת, דניאל כהנמן, יצחק רבין, שמעון פרס ועוד) יש לא מעט זוכי פרס נובל יהודים וכל זכייה נוספת מעלה את הגאווה הלאומית והמוראל היהודי. הנפקת סדרה שכזו ופרסומה ברבים ידגישו את מספרם הרב של הזוכים, ויתנו כבוד ראוי לאנשים המוכשרים האלו.

חלק שני - לשון

תחביר

9. א. I. משפט מורכב

פסוקית לוואי

בעת האחרונה הנפיק בנק ישראל שני שטרות כסף [הנושאים דיוקנאות של שתי משוררות ידועות].

II. משפט מורכב

פסוקית תיאור

צעירים רבים מתעניינים בבולים [אף על פי שהם אינם משתמשים בהם למשלוח מכתבים].

III. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

[בבול משנת 1909 הרצל נראה בתמונה המפורסמת שלו על המרפסת

איבר ב'

בקונגרס הציוני בבזל], ו[ברקע מוצג נוף של ירושלים].

- שטרות: מושא
- הם: נושא
- בהם: מושא
- משנת 1909: לוואי
- בתמונה: תיאור

10. (1) בישראל לא מנפיקים בולים לכבוד אנשים בעודם בחיים, לכן ספורטאיות מצטיינות מן התקופה האחרונה אינן מיוצגות על גבי בולים.
- (2) חנה זמר, העורכת של עיתון "דבר", נפטרה לפני שנים רבות, ועם זאת לא זכתה להנצחה על גבי בול.

א. משפט 1

הקשר: לכן   הקשר הלוגי: סיבה ותוצאה

משפט 2

הקשר: ועם זאת   הקשר הלוגי: הסתייגות / ויתור

ב. " העורכת של עיתון 'דבר' " = תמורה

ג. משפט 1:

כיוון שבישראל לא מנפיקים בולים לכבוד אנשים בעודם בחיים, ספורטאיות מצטיינות מן התקופה האחרונה אינן מיוצגות על גבי בולים. (מורכב)
או:

בשל אי הנפקת בולים בישראל לכבוד אנשים בעודם בחיים, ספורטאיות מצטיינות מן התקופה האחרונה אינן מיוצגות על גבי בולים. (פשוט)

משפט 2:

על אף שחנה זמר, העורכת של עיתון "דבר", נפטרה לפני שנים רבות, היא לא זכתה להנצחה על גבי בול. (מורכב)

או :

למרות פטירתה של חנה זמר, העורכת של עיתון "דבר", לפני שנים רבות, היא לא זכתה להנצחה על גבי בול. (פשוט)

ד. לפני עזיבתם את הארץ הודיעו הבריטים שיפסיקו את שירותי הדואר ושישמידו את כל מלאי הבולים הקיים.

11. א. משפט (3):

מכלל הבולים שהנפיקה מדינת ישראל בכל שנות קיומה, כשמונה אחוזים בלבד מציגים נשים.

ב. מדינת ישראל: נושא

שנות: תיאור

נשים: מושא

ג.

- סדרת הבולים היא סמל למלחמתו של העם היהודי לעצמאות מדינית בארץ ישראל.
- התמונות והתצלומים שהוצגו בתערוכה של קק"ל הם עדות לפעילותה הענפה ליישוב הארץ.

ד. (1) שמות של רחובות נקבעות בוועדות מיוחדות.

המשפט המתוקן: שמות של רחובות נקבעים בוועדות מיוחדות.

לעיתים בשובלי הבולים מצוינים תקופות שגויות.

המשפט המתוקן:

לעיתים בשובלי הבולים מצוינות תקופות שגויות.

(2) נימוק משותף:

התאם במין ובמספר בין נושא המשפט לבין הנשוא.

מערכת הצורות

12. א.

שם הפועל	הבניין	השורש	הפועל
להגיע	הפעיל	נ-ג-ע	הגיעו
להשתמש	התפעל	ש-מ-ש	השתמשו
להיקלע	נפעל	ק-ל-ע	יקלעו
לייצג	פיעל	י-צ-ג	יצגה

ב.

הגוף	הזמן	הבניין	השורש	הפועל
נסתר	עבר	נפעל	ק-ב-ע	נקבע (1)
מדברים	עתיד	פעל (קל)	ק-ב-ע	נקבע (2)

13. א. (1) שדרגו

(2) פועל

(3) הופעל

ב. הצעו << הציעו

שדרגו << שדרגו

מכירת << מכירה

יצג << יציג

ג. הנפיק

ד. (1) תכנון – בקשה (בניין פיעל)

הנצחה – הבט (בניין הפעיל)

יצוג – צמצום (בניין פיעל)

(2)

שם הפעולה	הבניין
התעלמות	התפעל
המנעות	נפעל
קבלה	פיעל
הדגמה	הפעיל

14. א.

שורש ומשקל	בסיס וצורן סופי	מילים לועזיות
שלטון	איכות	אמביציה
אספן	מסורתי	קריטריון
תקשרת	מסרון	
ממשלה	מחסנית	

ב. (1) המשמעות המשותפת: מקצועות.

(2) - השם **תחקירן** יוצא דופן מבחינת דרך תצורתו.

- דרך תצורתו היא: **בסיס וצורן סופי**.

- דרך התצורה של השמות האחרים היא: **שורש ומשקל**.

ג. **גִּרְפִּיקָאִי**

נימוק: צורן סופי **אִי** מציין מקצוע (לעומת צורן סופי **אִי** שמציין שם תואר).